

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

יח.

עין משפט
נר מצוה

ואי צעם הארץ. שהוא שוגג על שתייה: **אלל שני יוסי חלב צהעלס אחד הוא.** שלא נודע לו צין זה לזה ואינו חייב אלא אחת אף זה לא נודע לו צין כניסה לפרישה שחטא שכאמרה לו נטמאתי אינו יודע שנתחייב על הכניסה כצבור אנוס **אני עליה לא למד סמוך לוסתן** (א) ואין זה אויב אלא שוגג וכיון דלא למד נמצא שלא ידע צין כניסה לפרישה שחטא והוא ליה צא על נדה שמי צעילות צהעלס אחד: **אלל צעלא סמוך לווססה.** זה אנוס על הכניסה הוא שלא היה לו לעלות בדעתו: **ואי פתלמיד חכם ולא דאד לא מתייבץ.** דלכניסה אנוס ואפרישה מויד: **ואי צעם הארץ דאד הוא דמתייבץ אפרישה.** דאומר מותר אכל לכניסה אנוס: **ובתלמיד חכם לו.** כלומר יודע ששקרא מזההין לפרוש מנשתייהן סמוך לוסתן כדאמר לקמן מזההתם את צני ישראל מטומאתם ואין יודע שהמשמש עם הטהורה ואתה נטמאתי לרין לפרוש בצצר ממ דהוה ליה שוגג על שתייה לכניסה דצבור יוכלני לצעול ואפרישה אומר מותר ושני יוסי חלב צהעלס אחד לא הויה שהרי תלמיד חכם הוא לו שלא היה לו לצעול סמוך לווססה ואין זה אנוס אלא שוגג כצבור יוכלני לצעול קודם וכי אמרה לו נטמאתי ידע שחטא לכניסה והויה ליה ידיעה צין כניסה לפרישה. וא"ת מויד הוא צעילת סמוך לווססה אין זו קשיא שאין כרת וחייב חטאת על סמוך לווססה עד שנטמא וצעילת הטמאה שוגג הוא כצבור יוכלני לצעול: **נמצא על שנו.** דס על המפה שקנת צה אחת תשמיש: **טמאים.** שניהם טומאת צבעה היא משום נדה והוא משום צועל נדה דודאי ראתה דס קודם צעילה או צבעת צעילת תשמיש: **והייצין.** שניהם צקרבן: **שלא בצמון לווססה.** דלכניסה ליה אנוס ואפרישה הוא דמתייבץ ליה לקמן שאמרה לו נטמאתי פירש צקוסי: **בגון פריך הא נמצא קמני:** פרישה למה לי. לרבי סקידר את המשנה לאשמעינן: **הא תנא ליה.** הך מתני' דשבעות: **איידי דצני למיטני נמצא על שלה.** שחולק שם (ב) צין קמנה מיד לקמנה לאחר שעה שצקנה מיד זמן דליכא למימר לאחר תשמיש ראתה קמני פטורין מן צקרבן: **כפר הכי צקינוט שאחר תשמיש קאמר:** **אלל רבא.** לרבי אדא: **זייס מאי דקאמר לך.** רבינא רבך דלא צפרישה מניית לאוקמה: **אמר ליה הכי מליית.** לאוקמה בכניסה דמני עלה דהיא נמצא על שנו וזו היא מנות עשה

שזבדה: ואם איחא. דכניסה איירי מנות לא תעשה היא ואין חלוקת אהרן חסר ושני הכי (ג) אם אתה שונה הצרייתא תקן אותה בשלשון חסורי מחסרה ומני הכי וזו היא מנות לא תעשה שזבדה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד זו מנות עשה שזבדה כל זה לרין להוסיף על משנתך. **נועץ צפרניו.** כלומר יעמיד עזמו בלא דישה עד שימות האבר: **וטוביה.** ואשריו כלומר זו היא הטובה לו: **ואם אומרם.** מתני' דקמני פירש מיד דמשמע הא פירש בצצר מת פטור משעמם מנייה המשמש מאי טעמא פטור: **משום דאנוס הוא.** דאין לו עוד מה לעשות: **כי פירש מיד נמי ליפטר.** הואיל (ג) ואין חלוק פטור לצצר מת ומשמש צקוסי: **מצינו ארוכה וקלרה.** חילוק צין קלרה וארוכה שאם הארץ ושהה פטור ואם פירש בצקרה כלומר מיד להו' חייב: **ואין**

אי בעם הארץ אידי ואידי חלב בהעלם אחד הוא. משמע הכל דלע"פ שגודע לו צינתיים שצא על הנדה כיון שלא נודע לו שנתחייב חטאת שצבור להיות אנוס חשבינן ליה צהעלס אחד וכן פירש צקונוטרס וא"ת דאמר צפ' כלל גדול (שצ"ד דף ע"א. וס) צני מנייה ר' ירמיה מר' יצחק קצר

וטמן כחלי בגורת צבגנת שצת זוזון מלאכה וחזר וקצר כחלי בגורת זוזון שצת ושגגת מלאכה מזה שילטרפוי אל' חלוקים הן לחטאות ולא מילטרפי פירוש שאם היה בכל פעם כגורגרת היה חייב שמי חטאות אע"פ שלא היה ידיעה איסור צינתיים וי"ל דרצח לטעמיה דקצירא הוה מני למיפק מיהא חייב אלא אחת או נמי ההם חשיב ליה ידיעה כיון שגודע לו כל מה שהיה ספק צלומה שעה: **לעולם אימא דך שלא בצמון לווססה ואפרישה.** והוא הדין דה"מ למימר בצמון לווססה ואפרישה: **והיא נמצא קמני.** תימה דעדיפא מנייה הוה מני למיפק מיהא דקמני סיפא נמצא על שלה טמאים מספק ופטורין מן הקרבן ואמאי פטור כיון דאמרה נטמאתי: **המשמש מת בעריות פטור.** והא דתני צפרק צ' נדה (דף ט"ז.) נמצא על שלה כשיעור וסתה חייבין צקרבן ומפרש צמרל משל לשמש ועד זה נכנס וזה יוכל וארין לאוקמה דפירש צקוסי דאי צפירש מת אין זה שיעור וסתה: **דאי ס"ד חייב בו.** כל מה שמקדק רבא מן המשנה יכול לנקדק מן הפסוק דנפקא לן צשמעת' אהרה למשמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי מדכתיב ואל אשה צבדת טומאתה לא תקרב לך פטור דלא תעשה היא וזה היא מצות עשה שזבדה שחייבין עליה זו היא מצות עשה לא תעשה הוה ליה למיטני (ד) פי עשה דחקיקה דאמר ותהי נדתה עליו נדתה תהא עליו. מיכן אחרת לטעמא שמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי שלא יפירש. לא תעשה שנאמר ואל אשה צבדת טומאתה לא תקרב וגו' אמר רב פפא האי לא תקרב לא תעשה נמי הוא דכתיב האומרים קרב אליך אל גוש כי כי קושתך פי' הרגישה שנטמאת והודיעה אותך לא תקרב עצמן אליך מיד ותגלה ערותה אלא נערן צפרין בקרקע עד שימות האבר ויסור קשריו ואח"כ תעשה ורעה שזבדה שחייבים עליה. היה משמש עם הטהורה ואמר לו נטמאתי כי. אמר רבא את אומרת משמש מת בעריות פטור. פי' אם ישמש אדם באבר מת כלומר בלא קשריו בעריות פטור דאין מפישתו כשהוא אבר מת מן הנדה. אבי אמר ליעולם משמש מת בעריות חייב. והא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. ואמאי כי פירש מיד חייב ההוה ליה למפרש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה. אמר ליה רבא בר חנן א הכי מצאונו ארוכה וקצרה בנדה

מה א מיי פ"ה מהל' בגמט הלכה: **מב ב מיי שם הל' ו:** **ג ג מיי שם הל' ז:** **ד ד ה מיי שם הל' ו:** **ה ה מיי פ"ד מהל' איסורי ביאה הלכה יא סגמ לאון קיא ועשין רגמ טועי"ד ס"י קפה סעף ד:** **ו ו ח מיי שם פ"ה הל' יא סגמ לאון כ טור אה"ע ק"י:**

רבינו הגנאל (המשך)

בקרוב. פי' איש ששימש עם אשתו נתקנה הוא בסמרטוט והיא נתקנה בסמרטוט אחר והן נקראים עדים ואם נמצא דם על העד שלו ודאי עם נדה שימש. והן טמאין וחייבין קרבן כי בגמט באת לידו. ואמרין מאי לאו בצמון לווססה ואכניסה דאי לא בצמון לווססה אמאי חייב אנוס הוא אלא לאו בצמון לווססה ואכניסה. ואתי למידיה האי דקדוקא דרבא ולאוקמה אפרישה ושלא בשעת וחסה. ולא מחוקמא אפרישה מדקמני נמצא ונמצא השתא משמע. ואי אפרישה הוא ויהא להו ידיעה מקמי הכי בעידנא דתשמיש. (ורח"ל) אי הכי עשה ולא תעשה הוא. והאי דקמני זו היא מצות עשה שזבדה שחייבין עליה זו היא מצות עשה לא תעשה הוה ליה למיטני (ד) פי עשה דחקיקה דאמר ותהי נדתה עליו נדתה תהא עליו. מיכן אחרת לטעמא שמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי שלא יפירש. לא תעשה שנאמר ואל אשה צבדת טומאתה לא תקרב וגו' אמר רב פפא האי לא תקרב לא תעשה נמי הוא דכתיב האומרים קרב אליך אל גוש כי כי קושתך פי' הרגישה שנטמאת והודיעה אותך לא תקרב עצמן אליך מיד ותגלה ערותה אלא נערן צפרין בקרקע עד שימות האבר ויסור קשריו ואח"כ תעשה ורעה שזבדה שחייבים עליה. היה משמש עם הטהורה ואמר לו נטמאתי כי. אמר רבא את אומרת משמש מת בעריות פטור. פי' אם ישמש אדם באבר מת כלומר בלא קשריו בעריות פטור דאין מפישתו כשהוא אבר מת מן הנדה. אבי אמר ליעולם משמש מת בעריות חייב. והא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. ואמאי כי פירש מיד חייב ההוה ליה למפרש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה. אמר ליה רבא בר חנן א הכי מצאונו ארוכה וקצרה בנדה

(ע) פי' רש"י.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חלב וכו' לוסתן כדאמר לקמן מזההתם את צני ישראל מטומאתם ואין יודע שהמשמש עם הטהורה ואתה נטמאתי לרין לפרוש בצצר ממ דהוה ליה שוגג על שתייה לכניסה דצבור יוכלני לצעול ואפרישה אומר מותר ושני יוסי חלב צהעלס אחד לא הויה שהרי תלמיד חכם הוא לו שלא היה לו לצעול סמוך לווססה ואין זה אנוס אלא שוגג כצבור יוכלני לצעול קודם וכי אמרה לו נטמאתי ידע שחטא לכניסה והויה ליה ידיעה צין כניסה לפרישה. וא"ת מויד הוא צעילת סמוך לווססה אין זו קשיא שאין כרת וחייב חטאת על סמוך לווססה עד שנטמא וצעילת הטמאה שוגג הוא כצבור יוכלני לצעול: **נמצא על שנו.** דס על המפה שקנת צה אחת תשמיש: **טמאים.** שניהם טומאת צבעה היא משום נדה והוא משום צועל נדה דודאי ראתה דס קודם צעילה או צבעת צעילת תשמיש: **והייצין.** שניהם צקרבן: **שלא בצמון לווססה.** דלכניסה ליה אנוס ואפרישה הוא דמתייבץ ליה לקמן שאמרה לו נטמאתי פירש צקוסי: **בגון פריך הא נמצא קמני:** פרישה למה לי. לרבי סקידר את המשנה לאשמעינן: **הא תנא ליה.** הך מתני' דשבעות: **איידי דצני למיטני נמצא על שלה.** שחולק שם (ב) צין קמנה מיד לקמנה לאחר שעה שצקנה מיד זמן דליכא למימר לאחר תשמיש ראתה קמני פטורין מן צקרבן: **כפר הכי צקינוט שאחר תשמיש קאמר:** **אלל רבא.** לרבי אדא: **זייס מאי דקאמר לך.** רבינא רבך דלא צפרישה מניית לאוקמה: **אמר ליה הכי מליית.** לאוקמה בכניסה דמני עלה דהיא נמצא על שנו וזו היא מנות עשה

מוסף רש"י

נמצא על שלו. צמקמט נדה צפרק כל ה"ד (ד) כך צנות ישראל משמעות צניי עדים. שני צינתיים לקח אחד לו ואחר לה. נמצא על שלו ודאי צבעת תשמיש היה וצועל נדה שגוגו הוא וחייבים שתי מנות (ב) ויתות (ז) ואפילו לאחז וזמן ששהה לאחר צעילה זמן ארוך קודם קיטת צינוד שהיה דס צבעת תשמיש (נדה ד'). טמאין. צעילת טומאת צבעה. צין צועל נדה. כדכתיב (ויקרא טו) ותהי נדתה עליו (טו).

רבינו הגנאל

ואי עם הארץ הכנסה ופרישה בהעלם אחד ולאוכל שני יוסי חלב בהעלם אחד דמי. ויתות (ז) דאמרי חייב אלא אחד. ואמרין אף בשלא סמוך לווססה. ובמאן אמרו הני דחייב שתיים אי ת"ח אפילו אחת אינו חייב. מאי טעמא אכניסה אנוס הוא וקרימא לן דכל אנוס פטור הוא דמאי הוה ליה למיעבד וכי לא ישמש שטחו ליעולם הלכך פטור הוא. אפרישה מויד הוא. ומויד לאו בר קרבן הוא ואי עם הארץ אפרישה מחייב אכניסה פטור דאנוס הוא. והדר רבא ופירק בצמון לווססה ובת"ח דידע דצריך למיפירש מאשתו סמוך לווססה. ואינו ת"ח דידע כי הפורש חייב שיצאנו הנייה לו בכיאתו. אכניסה מחייב דהוה ליה למיפירש ענת סמוך לווססה כי כדאמרן. אפרישה נמי מחייב דהא לא ידע שהפרישה מיד אסורה ובשתייהן שוגג הוא לפיכך חייב שתיים: אמר רבא שתייהן שינו חובן כמשנתן. פרישה הנתן ופירש מיד חייב בו. כניסה דתני במסכת נדה פ"ב נמצא על שלו טמאין וחייבין

דהיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקין להאי ליטנא דתני גצי מקדש ומשני דלהכי צבקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכל וכי תימא דליתני איפכא צקרה חייב בארוכה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם שצקין לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוצ דלדרכה ארוכה משמש טפי חיוצ וקלרה פטור: **אלמא**

דהיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקין להאי ליטנא דתני גצי מקדש ומשני דלהכי צבקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכל וכי תימא דליתני איפכא צקרה חייב בארוכה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם שצקין לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוצ דלדרכה ארוכה משמש טפי חיוצ וקלרה פטור: **אלמא**